

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXVIII. Idem asseritur ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

TERTIA responsio Petri Martyris constat ex aliquot Patrum testimoniis, quæ cum voto continentia pugnare videntur. Sed ea paulò post adferemus, ubi ad obiectiones aduersariorum dissoluendas peruenerimus.

CAPVT XXVIII.

Idem asseritur ratione.

NUNC tandem, vt ad postremum genus argumentorum veniamus, duplici ratione, in Scripturis, & Patrum testimoniis fundata, id ipsum breuiter confirmabimus. Prima ratio ex dignitate continentie, secunda ex utilitate vouendi sumetur. **PRIMUM** igitur id omne Deo rectè vouetur, quod est illi gratius si fiat, quàm si non fiat. Eiusmodi autem continentia est, cum longè excellat coniugio, & cum fornicatione ne comparari quidem debeat, poterit igitur rectè continentia Deo voueri. Assumptio, quæ sola negari solet, paucis confirmanda est. **QVIA** verò Lutherus in Epithalamio cauillatur, virginatam quidem præstare coniugio, sed non item vitam cælibem vitæ coniugali: Argumenta adferemus de vita ipsa, & statu cælibum. Ac primùm Scriptura diuina clamat 1. Corinth. 7. *Igitur qui Matrimonio iungit virginem suam, bene facit, & qui non iungit, melius facit.* Et infra: *Cui vult nubat, tantum in Domino, beator autem erit, si sic permanserit.* Huc etiam pertinent alia testimonia, quæ attulimus supra in disputatione de consiliis.

Iam verò Patres passim perfectam vitam hanc esse dicunt. **CYPRIANVS** libro de habitu virginum, virginum cœtum esse dicit illustriorem portionem gregis Christi. Et ibidem: *Magna, inquit, vos merces manet, pramium grande virtutis, munus maximum castitatis.* **DIONYSIVS** de Ecclesiastica hierarch. cap. 6. part. 2. *Sacerdos, inquit, perfectissimam ei vitam exponit, et videlicet, qui monasticam vitam proficitur.* **EUSEBIVS** lib. I. cap. 8. demonst. Euangel. *Et talis, inquit, existit in Christianismo perfecta vitæ modus.* **BASILIVS** capit. 18. monasticarum constitutionum, & Gregorius Nazianzenus in oratione de obitu S. Basilij, vitam perfectam,

immò etiam perfectissimam appellant, monasticen. Iohannes CHRYSOSTOMVS libro 3. aduersus vituperatores monasticæ, eandem vitam appellat perfectionis cultum virtutisque fastigium.

HIERONYMVS in epist. I. ad Heliodorum: Tu propterea te fore pollicitus es; nam quando relicta milita strasti propter regna cælorum, quid aliud quam perfectus es vitam? AVGVSTINVS lib. I. de moribus Ecclesie cap. 31. Iam, inquit, accipite perfectorum Christianorumque summa castitas non laudanda solum, sed etiam capienda visa est, mores & continentiam singularem. Et de sancta virginitate, cap. 52. Pergite, inquit, Virgines Dei, sua sustentatis, pede humilitatis.

SVEPITIUS in 2. Dialogo: Beata species, inquit, & digna, nihil enim Virginitati est comparandum. Idem quoque Patres summo consensu vitam virginum, angelicam esse docent, vitam verò conjugalem, vitam hominum. AMBROSIVS lib. I. de virginibus: Nemo miretur, si Angelis comparentur, qua Angelorum Domino copulantur. CYRILLVS catechesi 12. Non ignoremus castitatis gloriam, angelicam enim est corona, & supra hominem hac perfectio.

NAZIANZENSIS in carmine de virginitate:
*Salve Virginitas diuino tradita dono,
 Mater inoffensa vite, bona maxima fundens,
 Christi pars & spiritibus sociata supernis
 Ignaris thalami.*

ATHANASIVS libro de virginitate extremo, histuliu virginitatem celebrat: O Virginitas opulenta indeficiens, corona immarcescibilis, templum Dei, domicilium Spiritus sancti, margarita speciosa, vulgò inconspicua, gaudium Prophetarum, gloriatio Apostolorum, Angelorum vita, sanctorum corona. Vide præterea, si placet, de comparatione virginum cum Angelis, Hieronymum in epistol. 8. ad Demetriadem, Augustinum de sancta virginitate, cap. 13. Chrysostomum homil. 18. in Genesim, Basilium in libro de virginitate, Fulgentium in epist. 3. ad Probam, Damascenum lib. 4. cap. 21. Isidorum lib. 2. de summo bono.

Hic verò mirè irascitur Petrus Martyr; nam in libro de cælibatu, & votis, recitat sententiam Athanasij supra citatam,

tam, & ait: *Sunt hæc hyperbolicis plena, neq; ad amissim Veritatis consistunt. Apostoli sanè conjuges habuerunt, & Prophetæ, quomodo ergo Virginitas est illis gaudium, & coronæ quid præterea cum Virginitate commune habent Angeli, quandoquidem corpore carent? Unde non magis illi Virgines queunt dici, quàm si quis lapidem cacum appellet.* Hæc ille. Sed quid mirum, si non placent porcis margarita?

Quod autem falsi accusat Athanasium Petrus, quod dixerit, continentiam gaudium esse Prophetarum, & gloriam Apostolorum, refellitur facillimè ex S. Hieronymo, qui in epist. 22. ad Eustochium sic ait: *Virgo Helias, Helisæus Virgo, Virgines filij Prophetarum: Hieremia dicitur, et tunc accipias uxorem.* Hæc ille. Quis verò nescit Ioannem Baptistam, & Prophetam, & virginem fuisse? ex Apostolis Ioannem certò scimus virginem fuisse. Quod idem de Paulo idem HIERONYMVS affirmat loco citato, & de Apostolis omnibus in Apologia pro libris contra Iovinianum: *Apostoli, inquit, aut Virgines; aut post nuptias cõmentes.* Ad hos ergo Apostolos, & Prophetas respiciens Athanasius, verè & propriè, non falsò & hyperbolicè locutus est.

Quod autem reprehendit Petrus comparisonem virginum cum Angelis, non solùm Athanasio, sed omnibus aliis Patribus, & ipsi etiam Christo iniuriam facit, qui Matth. 22. ait: *In resurrectione, neq; nubent, neq; nubentur, sed erunt sicut Angeli Dei in cælo.* Cui credemus iam, Petro Martyri neganti eos, qui non nubunt similes esse Angelis, an Christo id ipsum asserenti?

AT, inquit, Angelis non magis conuenit non nubere, quàm lapidi non videre. ITA est, sed tamen sicut eum, qui valdè cæcus, aut surdus, aut mutus est, lapidi, & trunco, non ineptè comparamus; sic etiam eos, qui continentia & puritate excellunt, rectissimè Angelis similes facimus; nam alioqui nec vultum habent Angeli, & tamen non timuit sanctus Lucas dicere Actor. 6. *Viderunt vultum Stephani, sicut vultum Angeli.* Atque hæc de prima ratione. ADDO aliam rationem ex parte ipsius voti; Melius est & Deo gratius ex voto aliquid facere, quàm sine voto, igitur non solùm licet, sed etiam expedit continentiam vouere. Antecedens his argumentis confirmatur.

PRIMO, Scriptura hortatur ad vouendum Psalm. 119. *Vouete, & reddite.* Quo testimonio permotus S. Augustinus, multis in locis ad vouendum hortatur; vt in epistola ad Armentarium, epist. 89. ad Hilarium, epist. 143. ad Iulianum, in libro de bono viduitatis, capit. 19. in libro de castitate, cap. 29. & 30. in Psalm. 75. 99. & alibi. At si melius esset absque voto operari, deciperet nos Spiritus Sanctus, quod nullo modo fieri potest: igitur melius est operari ex voto.

SECUNDO, opus eò melius est, ac Deo gratius, quod pluribus, aut ex maiori virtute procedit: continere sine voto est temperantia, continere ex voto, est actus simul temperantia, & religionis, quæ quidem religio temperantia longe est nobilior: igitur continere ex voto melius, ac Deo gratius est, quàm sine voto. Itaque S. Augustinus in libro de sancta virginitate, cap. 8. *Nulla, inquit, fecunditas sancta virginitati etiam carnis comparari potest; neque enim quia virginitas est, sed quia Deo dicata est, honoratur, quæ licet in carne seruetur, spiritus tamen religione ac deuotione seruetur, ac per hoc spiritualis est etiam virginitas corporis, quam vouet ac seruat continentia pietatis.*

TERCIO, quod fit ex voto, maiori caritate & liberalitate fit, quàm quod sine voto. Qui enim sine voto aliquid facit, opus duntaxat offert Deo; qui autem vouet, atque ex voto facit, & opus, & facultatem offert. Quod explicat sanctus Anselmus in libro de similitudinibus; capit. 24. *his verbis: Plus donat, qui arborem cum fructibus, quàm qui solos fructus donat.*

QUARTO, melius est quod fit ex voluntate confirmata in bonum, quàm quod fit sine eiusmodi firmitate: sicut peius est peccare ex voluntate obfirmata ad malum, quàm ex fragilitate, & quemadmodum qui peccat ex voluntate confirmata in malum, similes sunt damnatis: ita qui operantur ex voluntate confirmata in bono, similes sunt beatis.

QUINTO, qui vouet, non solum id lucratur, quod diximus, quod excellentius opus facit, sed etiam munit seiplum aduersus tentationes diaboli, & humanam fragilitatem, ac mutabilitatem. Homines enim in iis rebus, ad quas non sunt alligati vinculis legum, etiam si optimæ sint, & vtilissimæ,

me, facile mutant propositum, diabolo instigante, & etiam sine diabolatibus, ex propria mutabilitate. Quocirca videmus in rebus humanis sæpe requiri iuramenta, ut alligetur voluntas, ne facile mutari possit. Ita milites, magistratus, sponsi, atque alij id genus iurare coguntur, non autem solis verbis se facturos quod debent, polliceri. Hinc sanctus AVGVSTINVS in epist. 45. ad Armentarium: *Non te, inquit, & uisisse peniteat, immò gaude iam tibi nō licere, quod cum tuo detrimento licuisset.* Et infra: *Felix necessitas, quæ ad meliora compellit.*

CAPVT XXIX.

Soluitur obiectio prima aduersariorum.

RESTAT nunc, ut obiectionem aduersariorum soluamus. PRIMA obiectio communis est omnibus, & sumitur ab illis Scripturis, quæ docent, opera bona non ex necessitate, quam tamen seculum adferunt vota, sed voluntariè, ac liberè esse facienda: Id enim est melius, & laudabilius, & Deo etiam acceptius, quod est magis voluntarium, & liberum, ac proinde minus necessarium. Psal. 53. *Voluntariè sacrificabo tibi.* 1. Corinth. 7. *Non ut laqueum vobis iniiciam, id est, hortor ad continentiam, sed non ad votum.* 2. Cor. 9. *Vnusquisq; prout destinauit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate: Hilarem enim datorem diligit Deus.* Et ad Philemonem: *Ne veluti ex necessitate bonum tuum sit, sed voluntarium.* S. HIERONYMVS lib. I. in Iouinianum, ante medium: *Et ideo plus amat, Virgines Christus, quia spontè tribuunt, quod sibi non fuerat imperatū. maiorisq; gratia est offerre quod non debeas, quàm reddere quod exigeris.* Et S. PROSPER lib. 2. de vita contemplatiua, cap. vltimo: *Sic abstinere, & ieiunare debemus, & non nos necessitati ieiunandi subdamus, ne iam non deuoti, sed multi, rem voluntariam faciamus.*

RESPONDEO, triplicem esse libertatem; ac triplicem item necessitatē. VNAM ex parte debiti, siue debitum oritur ex præcepto, siue ex voto, siue aliunde. Id enim dicimur liberè facere, quod non tenemur facere; id verò necessariò,

*libertas triplicis
non necessitas
triplex.*